

ŠTUDIJSKA IN LJUDSKA
KNJIŽNICA
Trg svobode 1
2250 PTUJ

TALUM, d.d., KIDRIČEVO
2325 KIDRIČEVO

KIDRIČEVO
27.11.01
2325

POSTA SLOV
9460

Aluminij

Časopis družbe Talum, d.d., Kidričevo

november 2001 / šte. 10-11 / leto XXXVIII

Čestitamo vam ob tovarniškem prazniku

Spoštovane sodelavke, spoštovani sodelavci!

Od prazničnih sporočil se običajno pričakuje, da bodo vesela, prijazna in optimistična. Taka, da bodo vlivala zaupanje in upanje!

Je res pravi čas za sejanje optimizma?

Mogoče, vendar zelo previdno!

Nobenega gospodarskega subjekta ni mogoče obravnavati ločeno od okolja v katerem deluje in katero nanj vpliva. In okolje v katerem deluje TALUM se v zadnjem času močno spreminja. Samo zelo površni opazovalci ne vidijo kopičenja težav na svetovnih trgih, ki vodijo k zmanjševanju proizvodnje, zmanjševanju prihodkov podjetij, odpuščanju zaposlenih,..... Tega seveda ne zaznava-

jo tudi tisti, ki živijo na pred konkurenco zaščitenem domačem trgu ali pa od državnega proračuna.

Obeta se nam daljše obdobje precej globoke gospodarske krize, katere mnoga podjetja ne bodo preživela. Tista ki jo bodo, pa bodo - tako kot mnogokrat v zgodovini - iz nje izšla še močnejša.

In med njimi bo tudi TALUM!!

Pospešena vlaganja v razvoj nam dajejo upanje za preživetje, rast in krepitev. Samo vlaganja v tehnično-tehnološko prenavo, kvaliteto, rast produktivnosti in znanje, so nam garancija za sigurnejši jutri. Druge poti enostavno ni!

Ob našem skupnem prazniku bi se želel zahvaliti vsem tistim, ki so sebi in ostalim dokazali kaj znamo in zmremo.

In tega ni malo!!

Predsednik uprave
mag. Danilo Toplek

Žile, žilice, ki bodo omogočile dihanje nove elektrolize C2

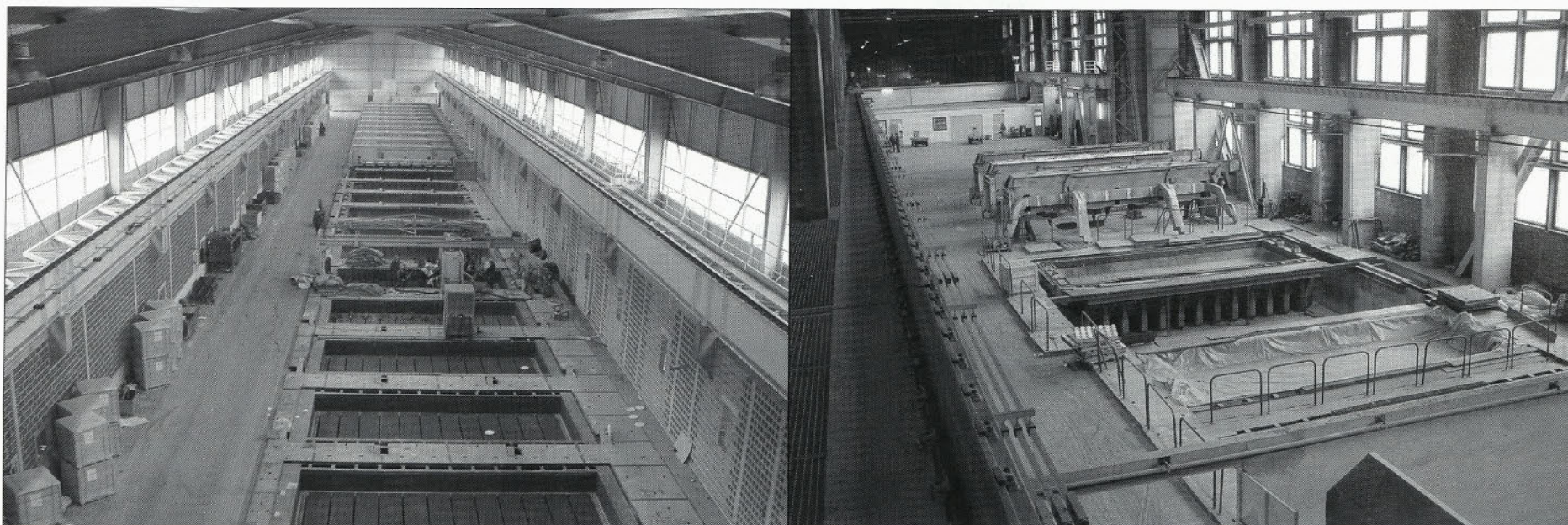
Če so aluminijasti vodniki za tok elektrolize 180 kA, skupnega preseka 7200 cm² kanali, po katerih teče tok, ki "dela" aluminij, potem so kablji za pomožne pogone elektrolize žile ali še bolj točno žilice, ki elektrolizi omogočajo, da živi. Največji del električne energije, ki bo tekla v njih, je namreč namenjeno delovanju čistilne naprave, zato lahko rečemo, da bo z njihovo pomočjo elektroliza - in skupaj z njo mi vsi in okolje - normalno in zdravo dihala.

Topli dnevi konec oktobra so bili zadnja priložnost za polaganje visokonapetostnih kablov do novih transformatorskih postaj za novo elektrolizo C2 in bodočo livarno zlitin. Kabli se namreč smejo polagati samo pri temperaturah nad 5°C, zato je bila naklonjenost narave pogoj, da so bila vsa dela s polaganjem pravočasno izvedena pred zimo in s tem izpolnjen eden od pogojev za start nove elektrolize v februarju leta 2002.

Dela so izvajali delavci podjetja Elektro-gradnje, Maribor. Imajo bogate izkušnje pri polaganju takih kablov za distribucijsko podjetje Elektro Maribor in hkrati opremo, s katero lahko nadzorujejo vlečno silo za take dolžine in vrste kablov, kot smo jih izbrali za razširitev napajanja v naši 10 kV mreži.

Kljub številnim izkušnjam pri takem delu so zatrjevali, da tako velikega števila kablov na eni kabelski trasi, kot se lepo vidi na priloženi fotografiji, pri svojem delu še niso srečali. Za strokovni nadzor polaganja novih kablov je skrbel g. Milan Tkáčec, pomočnik vodje DE Energetika, v okviru podprojekta izgradnje transformatorske postaje TP13 za napajanje pomožnih pogonov in čistilne naprave za elektrolizo C2.

Herman Škrinjar

Letošnji dobitniki Zlatega metulja

Komisija za priznanja je v razpisanem roku dobila devet predlogov za podelitev najvišjega priznanja v Talumu. Glede na obrazložitve so bili podani štirje predlogi za življenjsko delo in pet predlogov za uspešno delo v zadnjem letu oziroma zadnjih nekaj let v družbi Talum.

Komisija, ki so jo sestavljali predsednica Ivana Banič Kranjčević in člana Bogdan Lukman in Marjan Toplak, se je odločila, da dobi priznanje Zlati metulj:

Silvo Kokol iz DE Vzdrževanje za **dolgoletne dosežke** (življenjsko delo)

Silvo Kokol je zaposlen v družbi od leta 1977, ko se je zaposlil kot phalec v skupini pri obnovi elektroliznih peči. Ob delu se je izobraževal, da je dosegel VKV kvalifikacijo in leta 1985 postal pomočnik vodje te skupine. Ker je pri svojem delu dosegal zelo dobre rezultate in bil cenjen in spoštovan pri svojih sodelavcih, je leta 1986 postal vodja ključavničarske skupine pri obnovi elektroliznih peči, katero vodi še danes.

Obnova elektroliznih peči pomeni vzdrževanje ključnih elementov pri proizvodnji aluminija, gospod Kokol pa je bil pri teh delih tudi ob večjih posegih, ko je bilo potrebno sprejeti večji obseg dela in odgovornosti: prva faza projekta MPPAI, vroča menjava anod v elektrolizi B, izklop in demontaža peči v elektrolizi A, sedaj pa s svojo skupino zelo aktivno sodeluje pri realizaciji druge faze projekta MPPAI.

S svojimi izkušnjami in odnosom do dela je gospod Kokol marsikomu lahko vzor in dokaz, da se tudi v najtežjih pogojih delo lahko opravlja kvalitetno in dosledno in da je dobro vzdrževanje pogoj za nemoten potek proizvodnje aluminija.

Za **uspešno delo v zadnjem letu oz. zadnjih nekaj let** v družbi Talum dobijo priznanje Zlati metulj:

Peter Bombek iz Kontrole kakovosti ter **Srdan Mohorič** in **Viktor Zamuda** iz delovne enote Vzdrževanje.

Peter Bombek je v družbi zaposlen 23 let. V zadnjem obdobju je uspešnost svojega dela dokazoval zlasti na področju dviga ravni kakovosti proizvodov TALUM-a. To je bilo izkazano tudi s pridobitvijo certifikata ISO9001, ki ga je družba prejela v letu 1996 in ponovno potrdila v letu 1999. Gospod Bombek je kot vodja vhodne in končne kontrole, nato kot vodja tehnološke kontrole proizvodov in nazadnje kot vodja končne kontrole soustvarjal in dograjeval sam sistem kakovosti kot tudi kontrolo proizvodov v TALUM-u. Rezultati njegove vztrajnosti, natančnosti in tudi nepopustljivosti se kažejo v taki kakovosti proizvodov, kot jih zahtevajo naši kupci.

Srdan Mohorič se je v družbi zaposlil leta 1974 kot strojni tehnik, največji obseg del je opravljal na področju nabave in vzdrževanja tehnoloških vozil. V zadnjem obdobju je aktivno sodeloval, v mnogih primerih pa tudi vodil projekte kot so organizacija cestno prometnega in železniškega režima v TALUM-u, izgradnja infrastrukturnih objektov skladiščenja materialov in ureditev cestišč v sestavi druge faze projekta MPPAI, odločitev o stroju za čiščenje loncev in črpalnih cevi, obnova vozil za prevoz tekočega aluminija in stroja za phanje elektroliznih peči, oprema nove mehanične delavnice, nabava tehnoloških vozil za menjavo anod, prevoz anod, glinice in elektrolita ter nenazadnje projekt predstavitve 50 t tehtnice in sanacije črpalke goriva.

Gospod Mohorič vsa ta dela opravlja v polovičnem delovnem času in to z veseljem ter izredno energijo, kljub težkemu osebnemu položaju. Delovna sredina vzdrževanja upošteva njegove izkušnje in predloge in svojega sodelavca visoko ceni.

Viktor Zamuda se je v družbi zaposlil leta 1986 in dela na pomembnih področjih tekočega in preventivnega vzdrževanja elektronskih sklopov in sistemov, v zadnjem obdobju pa je uspešno sodeloval na različnih projektih: zlagalnik 5 kg hlebčkov v DE Livarne, izboljšave in predelava stiskalnice v DE Izparilniki, homogenizacija prahu v DE Anode, preoblikovalnik termokanala v DE Izparilniki, druga faza projekta MPPAI, silos za glinico, čiščenje plinov, čiščenje cevi in loncev. V vseh projektih skupinah je aktiven in koristen sodelavec. Gospod Zamuda samostojno obvladuje PLC sisteme, senzorne, aktuatorje, elektro pogoje, hidravlične in pnevmatske komponente, svoje znanje pa stalno dopolnjuje in je vedno je pripravljen sodelovati, kadarkoli je to potrebno.

Komisija za priznanje je obravnavala predlog za **izredno priznanje** Zlati metulj, ki ga letos prejme članica Uprave Talum **Brigita Ačimovič**

Brigita Ačimovič je s svojim strokovnim in vodstvenim delovanjem tista gonilna sila, ki je v TALUM-u udejanila inovativne pristope v varovanju zdravja zaposlenih in socialno sprejemljivih načinov razreševanja starejših presežnih delavcev.

S poslušom za potrebe ljudi in podjetja je s svojim vodenjem že leta 1995 pritegnila odgovorne k zamisli in aktivnostim o širitvi odgovornosti tako za zdravje posameznika kot za varstvo pri delu. V letu 1998 je sledil zasuk v težišču njenega vodenja programa varovanja zdravja iz reševanja posledic bolezni v spodbujanje rešitev za preventivne aktivnosti in aktivnosti za hitrejše okrevanje. Pritegnila je v delovanje tako sindikalne predstavnike kot strokovne delavce in vodje. Izpeljana je bila akcija preusmeritve dela socialnih pomoči za namene zdravljenja in aktivnosti iz Programa skrb za zdravje, ki je vsem najbolj viden v akcijah ZDRAVO TALUM, čeprav je sam program mnogo širši. Varovanje zdravja kot vrednota zaposlenih se poleg pozitivnih poslovnih kazalcev kaže tudi kot zadovoljstvo zaposlenih.

V letu 2000 je gospa Ačimovič nadgradila dosedanje oblike reševanja presežnih delavcev z novimi rešitvami s še večjim socialnim varovanjem starejših delavcev, ki postanejo presežni in jim zakonodaja ne omogoča socialne varnosti do upokojitve, kar predstavlja v Sloveniji novost.

Projekt MPPAL pet mesecev pred rokom

Skrajšanje roka izgradnje elektrolize za 5 mesecev pomeni za naš projektni tim zelo velik izziv. Novi rok je pomaknil zelo veliko aktivnosti na kritične poti, zato se zahteva zelo velika odgovornost vseh, ki sodelujejo v teh projektih skupinah. Z veseljem ugotavljamo, da sledimo novim začrtanim ciljem in verjamemo, da bomo te cilje tudi uresničili. Skrajšanje roka velja za podprojekta Elektroliza in Anode, saj sta neločljivo povezana.

Drugi podprojekti potekajo v glavnem v skladu s terminskim planom določenim v investicijskem programu, razen nekaterih sprememb, za katere smo ugotovili, da so smiselne in dolgoročno prinašajo prednosti. Predvsem je potrebno omeniti gradnjo Livarne zlitin na novi lokaciji, ta projekt bo končan konec leta 2002, in nabavo talilne peči za Rondelice.

ELEKTROLIZA

Gradbena dela obeh elektroliznih hal so v zaključni fazi. V preteklem četrletju je bilo kar nekaj težav z izdelavo žerjavne proge, ki je v velikem delu odstopala od zahtevanih dovoljenih toleranc. Z veliko truda in ob naši podpori je izvajalcu uspelo popraviti progo v tehnično sprejemljivo stanje. Kljub rahli zamudi gradbena dela niso ovirala montaže tehnološke opreme.

Montaža tehnološke opreme se je začela v začetku avgusta in poteka nemoteno po planu, tudi dobava posameznih delov opreme prihaja na gradbišče v dogovorjenih rokih. Montaža elektroliznih peči se je začela v zahodni hali. Vršni se po naslednjem vrstnem redu: montaža tokovodnikov, namestitve katodnih korit in njihova obzidava, postavitve anodnih nadgradenj, montaža dvizhnih mehanizmov, varjenje anodnih in katodnih fleksiblov, montaža AB plošč in rešetk okoli peči. Vsa ta dela si sledijo v zaporedju ena za drugo najprej v zahodni hali od sredine proti severu in se bodo nadaljevala v vzhodni hali od severa proti sredini. Večina naštetih del je bilo konec septembra v zahodni hali končanih, v oktobru se montažne skupine selijo v vzhodno halo. Na elektroliznih pečeh je potrebno izvršiti še strojne in elektroinštalacije ter vgraditi prebijalnike in dozirnike, katere dobava je predvidena v decembru. Na koncu sledi še namestitev anodnih kompletov.

V septembru je bil izvršen predprevzem dveh pečnih manipulatorjev v Franciji. Izbran je domač izvajalec montažnih del. Montaža mora biti končana do konca tega leta.

Prva polovica 40 kosov elektro omaric procesnega vodenja za elektrolizne peči je prevzeta in bo v oktobru dobavljena v Talumu na montažo.

Gradnja vseh spremljevalnih objektov, čistilna naprava, trafo postaja, kompresorska postaja, silos za glinico so v intenzivni gradnji. Kljub temu, da so se pojavljali določeni zapleti bodisi z izborom tehnološke opreme, bodisi s spremembami, lahko s splošnem ocenimo, da so tudi ta dela v rokovnih in finančnih okvirjih.

Večina transportne in pomožne opreme, kot so cisterna za prevoz glinice, dve vozili za prevoz palet, vozilo za zamenjavo anod in stroj za pometanje tal, je že naročena.

ANODE

Glavno izvajalsko delo v zadnjem četrletju je bilo zidanje kalcinacijske peči. To je v celoti končano. Izvesti je potrebno še merilni protokol in prevzem peči. Začetek sušenja peči je predviden za 22. oktober, tako kot je bilo predvideno v terminskem planu.

Trenutno se vrši še obzidava 16 pokrovov. Vsa tehnološka oprema je prispela, montirati smo jo začeli v oktobru.

Za posluževanje peči je potrebna predelava pečnega manipulatorja, ki je prav tako v teku.

Za povečanje filtra za odstranjevanje fluora in rekonstrukcijo elektrostatičnega filtra se izdeluje oprema pri tujem in domačem dobavitelju. Montaža v Talumu je predvidena v novembru.

Projekt intenzivnega mešalnika/hladilnika in zajemanje smolnih hlapov teče po planu. Projektna dokumentacija je bila dokončana, izdelava opreme in montaža je bila oddana domačemu izvajalcu.

Izvršena je bila fizična predstavitev rezervoarjev utekočinjenega naftnega plina. Prestavitev je nujna zaradi potrebe po prostoru za novo Livarno zlitin. Skladišče UNP še ne bo v uporabi vsaj do konca leta, saj je potrebno še izvrtati novi vodnjak in izvesti strojne in elektro inštalacije.

V projektu je predvidena tudi izdelava 30 palet za prevoz anod.

Izdelana je bila prototipna paleta, ki je trenutno v testiranju. Testiranje bo trajalo do konca oktobra, ko bo sledilo naročilo. Vsa okolica okoli dokončanih objektov kalcinacijske peči in že prej dokončanega skladišča anodnih kompletov je že urejena.

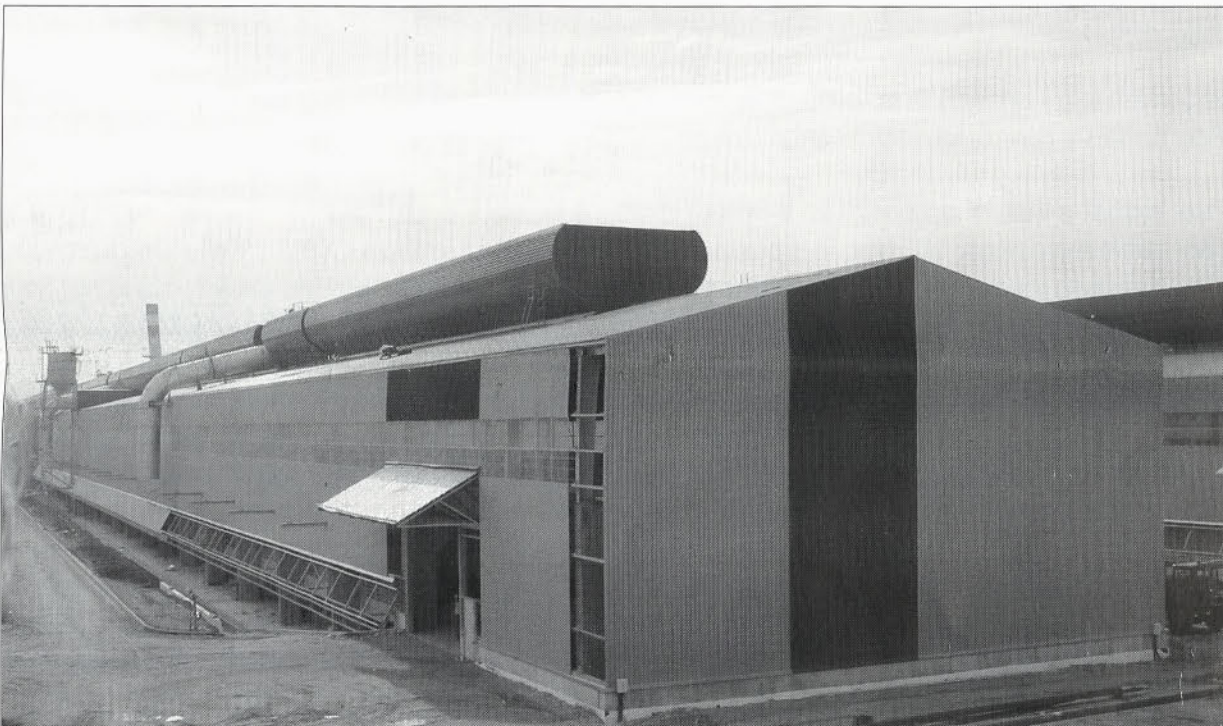
LIVARNA

Sestavni deli nove dvokomorne talilne peči za pretaljevanje kon-

tudi sistem razvoda toplega odpadnega zraka iz hladilnikov, saj se bo ta toplota uporabila za ogrevanje proizvodne hale.

Naročena je bila nova stanca za izsekovanje rondelic. Dodatno k njej je potrebno nabaviti še posluževalno opremo kot sta odvijalnik in ravnalnik. Izbor te opreme je tudi že zelo blizu.

Najpomembnejši del projekta je dvokomorna talilna peč, katere začetek izdelave smo predstavili na sredino novembra zaradi pre-

Elektroliza C II

taminiranega sekundarnega aluminija se izdelujejo na različnih lokacijah. Prve dobave materiala in opreme so že v Talumu. Trenutno se izvajajo gradbena dela temeljev, montaža se bo začela v oktobru.

Za Livarno zlitin je bila izbrana tehnološka oprema. Večina glavne opreme je naročena, v teku je projektiranje zgradbe, ki bo obsegala 9000 m² površine. V zvezi z opremo potekajo z dobavitelji usklajevanja glede mikrolokacije opreme, ob tem je potrebno rešiti celo vrsto tehničnih detajlov. Gradbena dela se bodo začela v novembru.

Vsa oprema za povečanje proizvodnih kapacitet linije za brame je naročena. Montaža je predvidena za drugo leto.

Ker se bo proizvodnja povečala za 55 odstotkov in povečano pretaljevanje trdnega in sekundarnega aluminija je novo zunanje skladišče končnih proizvodov za brame in drogove v polovični površini že dokončano, projekti za pokrito skladišče surovin, predvsem sekundarnega aluminija, pa so v izdelavi.

Začeli smo tudi s projektom sekundarnega hladilnega sistema za tehnološko vodo. Za definiranje sistema so bile potrebne obsežne študije, analize in ogledi podobnih sistemov doma in v tujini. Po osvojitvi idejne zasnove smo naročili izvedbene projekte.

RONDELICE

V okviru tega podprojekta je nekaj stvari že zaključenih. To so nabava stroja za žično erozijo, regulacija debeline pri valjanju ozkega traku, žarilna peč in čistilna naprava za sežig dimnih plinov. Na področju žarenja je že dobavljen novi hladilnik, ki ga je potrebno zmontirati skupaj s starim na novo lokacijo. Naročen je

zasedenosti dobavitelja. Zaradi tega bo ta del projekta končan v začetku leta 2003. Pri talični peči še ni rešeno šaržiranje materiala. Trenutno se ukvarjamo z iskanjem ustreznih tehničnih rešitev.

IZPARILNIKI

Skladišče za izparilnike in rondelice je v zaključni fazi. Izvajajo se finalna gradbena dela, vrši se montaža regalov, vrat, hidravličnih ramp ter druge opreme. Tudi viličarji so že izdobljeni. Rok za predajo skladišča v uporabo je začetek novembra.

Večina tehnološke opreme je že dobavljena in puščena v pogon. Za realizacijo sta ostali samo še hidravlična stiskalnica za napihovanje in stanca za izsekovanje.

PREDVIDEVANJA

Delovna realizacija na dan 30.09.2001 znaša 61,6%, finančna pa 43,1%. Dinamika porabe sredstev je bila v III. kvartalu nad planirano. To kaže na pospešeno gradnjo, predvsem elektrolize, katere začetek obratovanja smo predstavili za 5 mesecev.

Projekt je prešel v fazo, ko so določeni elementi projekta že končani, ali pa so v zaključni fazi. Pri tem izstopajo Anode, saj je skladišče anodnih kompletov končano, kalcinacijska peč, ki je na kritični poti, pa je šla na ogrevanje oz. sušenje v oktobru. Dela v elektrolizi potekajo v redu in ne pričakujemo zakasnitve. Tudi drugi podprojekti se v glavnem držijo zastavljenih terminskih planov, razen nekaj izjem.

Vodja projekta Brane Kožuh

DE Vzdrževanje

V modri hiši modri ljudje

Po petdesetih letih je stavba vzdrževanja doživela prenovo, ki ji daje podobo sodobnega objekta, kjer so pod eno streho servisne delavnice, vodenje in tehnične službe. Vzdrževanje hidravlike in vzdrževanje tehnoloških vozil tvorijo sedaj strojno delavnico z elektro vzdrževanjem, vzdrževanjem reduktorjev in kompresorjev celovit servis vzdrževalniškim skupinam proizvodnih delovnih enot

Vodja delovne enote Vzdrževanje **Stanko Horvat** se je na kratko dotaknil zgodovine vzdrževanja in poudaril, da mora imeti dobro organizirana proizvodnja ustrezno organizirano in opremljeno službo vzdrževanja. "Pod eno streho smo razporedili vse oddelke servisne delavnice, vodenje in tehnično podporo. Posamezne oddelke nam je uspelo opremiti z ustreznim orodjem. Velika pridobitev je tudi delavnica za servis in popravilo tehnoloških vozil z ustrezno opremo.

Veseli nas, da smo večini delovnih mest zagotovili naravno osvetlitev in primerno zračnost, boljše delovne pogoje in predvsem varno delo. Prepričani smo, da bomo kakovosten servis in dobra podpora vzdrževanju elektroliz, anod, livarn, izparilcem, rondelicam ter obnovi elektroliznih peči."

Zahvalil se je vodstvu družbe za razumevanje in podporo v načrtih. "To razumemo kot znak zaupanja. Zavedamo se, da vloženih sredstev niso zanemarljiva, znali bomo poskrbeti za ohranitev in nadgradnjo podobe."

Zapomnila sem si tudi stavek: "Dolžnost se mi je zahvaliti Milanu Krušiču za trdo delo in veliko jeze z izvajalci in nami neučakanci. Enako velja vsem sodelavcem za razumevanje ob gradnji, da so ob neprestanih selitvah zmogli pripraviti vse elemente in tokovodnike za novo elektrolizo"

Milan Krušič, vodja projekta, se je dotaknil tehničnih podatkov in finančnega zaloga, ki se giblje okoli 490 milijonov tolarjev, od katerih je šlo 30 milijonov tolarjev za posodobitev strojne opreme. "Rekonstrukcija objekta je bila tako temeljita, da je od starega objekta ostalo samo zidovje, nekaj strojev in opreme."

Naštel je le večja dela. "Obnovili smo streho, fasado, zamenjali okna in vrata, kompletne elektro instalacije, odstranili in ponovno položili tlak, izvedli prezidave, dozidave, rekonstruirali toplotno podpostajo, na novo naredili elektro dovod do objekta in uredili okolico. Zaradi potreb tehnološkega projekta so bili obnovljeni tudi nekateri stroji, predvsem dvigala. Projekt še ni končan. Trenutno poteka montaža požarnega in video nadzora.

Osebnostno si želim, da bi lahko opremiti še delovna mesta."

Vzdrževanje se razprostira na približno 5000m², od tega je namenjeno 3000m² za

servisne delavnice. Pisarne so v etaži na površini 600m². Začetek projekta sega v leto 1999, ko so pripravili projektno dokumentacijo, fizična dela pa so se začela maja lansko leto. "Težave so bile predvsem v tem, ker je proizvodni proces v delavnici tekkel več ali manj nemoteno. Toda delavci so bili zelo strpni, čeprav so bili skoraj ves čas izpostavljeni prekomernemu hrupu in prahu, zato se jim zahvaljujem in obenem

strojni nadzor, Francu Majcnu za nadzor montaže dvigal, Srdanu Mohoriču za odzvočnost izpušnih plinov in razvod maziv. Hvala delavcem nabavne službe, ki so dovolj ažurno poskrbeli za naša naročila in vsem ostalim strokovnim službam, ter vsem ki so kakorkoli sodelovali. Posebej hvala vodstvu podjetja."

Ko so na oder povabili člana uprave **Bojana Žigmana**, ni skrival zadovoljstva,

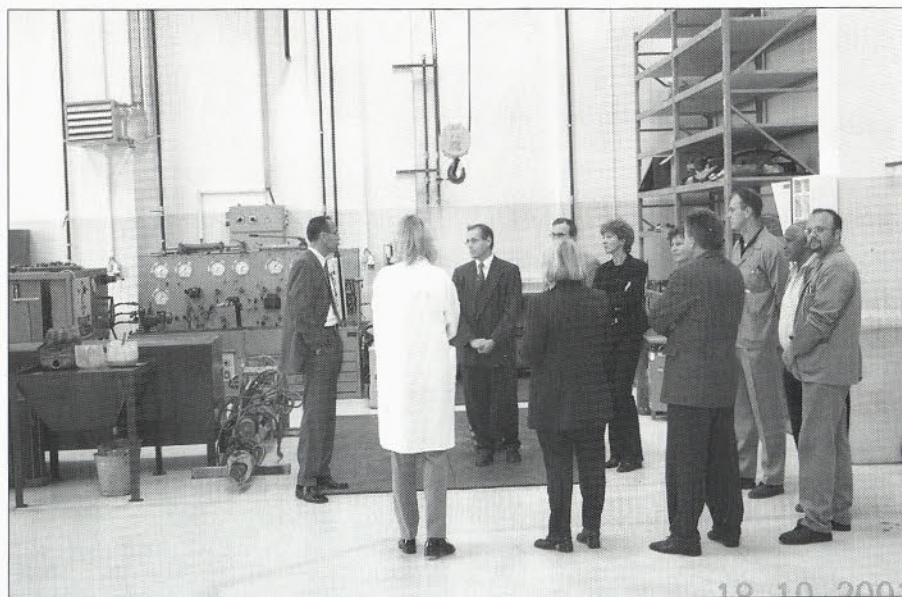
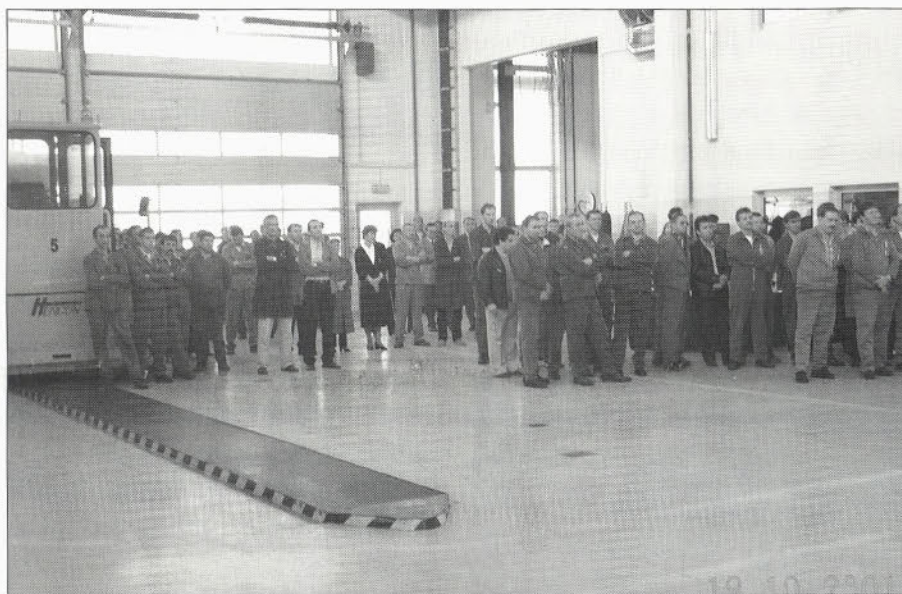
izvodnji ima vzdrževanje.

Ob tem dogodku je spomnil, da poteka prenova tudi na drugih objektih. Tako je v elektrolizi A nastala delavnica za vzdrževanje naprav za elektrolizo, prenovljeni so bili pisarniški prostori v anodah in kmalu bo nared tudi delavnica v sklopu nove livarne za proizvodnjo livarniških zlitin. Opozoril je, da cena aluminija na svetovnem trgu strmo pada in jo je možno primerjati s tisto v letih 91/92, ko smo beležili eno največjih kriz v zadnjih letih na področju proizvodnje primarnega aluminija. "Naročila padajo in ne proizvajamo toliko, kolikor nam zagotavljajo naprave, toda kljub temu upamo, da bomo uspešno prebrodili težave. Kriza ne more trajati v nedogled."

Omenil je, da mnogi obiskovalci (od bančnikov, presojevalcev, bodočih možnih lastnikov itd.) sprašujejo, ali so vlaganja v take objekte res smotrna. "Naš odgovor je vedno enak. Zavedamo se, da bo koriti takšnih vlaganj težko dokazati, ker so izračunljive na dolgi rok, toda posredne koristi, ki jih pričakujemo od vas izhajajo iz boljših delovnih pogojev, iz boljše organizacije in tu vidimo prednosti in razloge za takšna vlaganja. Pričakujem, da bomo uspeli izkoriščenost naprav dvigniti na višji nivo, kar pomeni, da bomo obstoječe izkoriščali več kot doslej. Čestitam vsem, ki ste sodelovali. Vsem vzdrževalnikom želim prijetno in varno delo"

Ob dogodkih, kakršni so otvoritve, posebno takšne, ko se po mnogih letih odpirajo ustrezni pogoji za delo, smo bolj dovzetni in odprti za vse lepe besede, ki sežejo prav tja, kjer začutimo, da so bile izrečene iskreno. In v vzdrževanju jih je bilo veliko. Znali so reči hvala, pohvaliti z imeni in primkami, se celo opravičiti... In pika na i, če smem uporabiti to frazo, so gotovo besede članice uprave **Brigite Ačimovič**, ki je celo priznala, da stopa na oder z malce treme, zato ne bo imela dolgega govora, ampak...

"Pravzaprav bi vam rada povedala le to, da sem prepričana, da boste tudi v bodoče s svojimi idejami, predvsem pa z njihovo realizacijo, znali vedno znova dokazati, kot ste do zdaj, da v tej modri hiši delate modri ljudje."

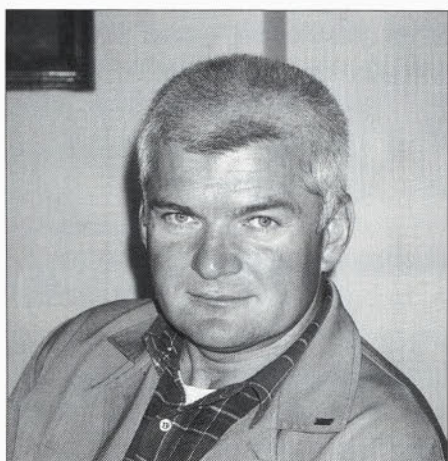
opravičujem za nekatere spodrslijaje pri organizaciji dela na projektu," je dejal Milan Krušič, ki tudi ni skoparil z besedami zahvale vsem, ki so kakorkoli sodelovali pri realizaciji projekta in posebej omenil nadzornike: "Posebej hvala Stanku Kovačecu za gradbeni nadzor, Boštjanu Korošču za elektro nadzor, Bojanu Grobovšču za strojni nadzor in projekt toplotne podpostaje, Ignacu Kidriču za

da mu je v veselje, kakor tudi vsem v Talumu, da smo uspeli posodobiti objekt, ki je bil star 50 let in zagotovili pogoje, ki ustrezajo najostrejšim zahtevam za tovrstno dejavnost. Poudaril je, da so se v vodstvu odločili za rekonstrukcijo objekta celo pred dokončno odločitvijo o nadaljevanju MPPAI druga faza, ker so enostavno verjeli v to, da posodobitev bo in zato, ker vedo, kako pomembno vlogo pri naši pro-

Pomembno leto

Investicija, pridobitev okoljskega certifikata in številne aktivnosti za zdravje, to so po mnenju mnogih dogodki, ki so pomembno zaznamovali Talum.

Jože Muršek, Livarne: V tridesetih letih, kolikor sem tukaj, so se zgodile velike spremembe. Prelomnica je bila vsekakor prva faza modernizacije proizvodnje primarnega aluminija, ki jo uspešno nadaljujemo. Izkušnje iz prve faze koristimo pri gradnji elektrolize C2 in tudi livarni. Rekel bi, da so stvari postavljene zelo optimistično, kar tudi mora biti. Treba je s časom naprej. Verjamem v uspeh. Danes se odvijajo stvari s takšno naglico, da jim moramo slediti. Teči je treba vzporedno, če ne, je težko dohiteti razvoj. Pri nas se to odvija vzporedno. Ravnanje z okoljem je postalo sestavni del našega življenja, kar se odraža pri delu in se enostavno čuti, da razmišljamo drugače. Kar pogledate levo in desno, ko greste po tovarni. Ne da se primerjati z leti nazaj! Aktivnosti za zdravje? To so zelo dobre stvari. Pred leti, ko ni bilo avtomobilov in toliko priložnosti za rekreacijo, smo hodili na sindikalne izlete. Tudi cele družine. To je bilo neko druženje. Današnji čas je drugačen. Vsak ima svoje skrbi in svoj tempo življenja, ki je napet in prav s tem načinom druženja na pohodih, kolesarjenju, dnevu za zdravje in podobnih aktivnostih, se ponovno vzpostavljajo vezi med nami. To je zelo dobra stvar, ki bi jo morda razširili še na družinske člane.

Ivan Ogrinc, Vzdrževanje: Ob tovarniškem prazniku velja poudariti, da je to leto velikega pomena za vse zaposlene v Talumu. Odločitev o izgradnji elektrolize C2 je sicer padla že prej, vendar pa so se fizična dela pričela v začetku leta in največji optimisti, seveda razen nas samih, niso verjeli v naše načrte oz. ne morejo verjeti temu, kar danes že stoji na našem dvorišču, čeprav so dela v sklopu modernizacije proizvodnje primarnega aluminija še vedno v polnem teku.

Kljub temu, da investicija zahteva domala od vseh zaposlenih kar precej vloženega

dodatnega dela in truda, nam je uspelo pridobiti certifikat kakovosti ISO 14001, pa tudi pri pridobivanju certifikata OHSAS 18001 smo v zaključni fazi. Mnenja sem, da je svet delavcev v tem času odigral svojo vlogo in dejansko postal vez med vodstvom podjetja in zaposlenimi. Ostane še nekaj, česar ne smem in ne morem izpustiti in na kar smo vzdrževalci še posebej ponosni – izvedena je bila rekonstrukcija Strojne delavnice – delavnice, ki svojih petdeset let ni spreminjala podobe. Delovni prostori so sodobno urejeni, pogoji za delo se s starimi sploh ne dajo primerjati, kupljenih je bilo nekaj nujno potrebnih strojev, ostale smo obnovili. Tu gre zahvala vodstvu podjetja, ki je odobrilo sredstva, kar je po moje tudi dokaz več, da je proizvodnja aluminija tesno povezana z dobrim vzdrževanjem. Vsem zaposlenim čestitam ob tovarniškem prazniku, ki ga letos preživljamo precej delavno.

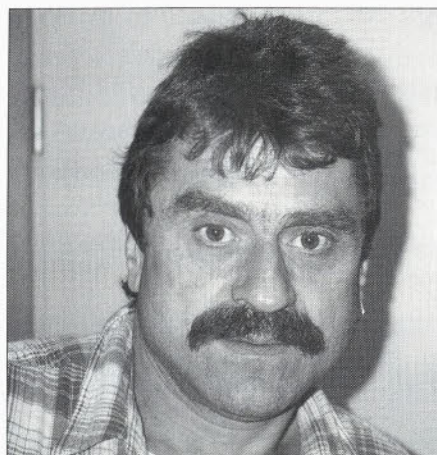
Zdenka Lesjak, Elektrolize: Z zadovoljstvom gledam na razvoj. Gradnja nove elektrolize nam daje upanje, da bomo imeli delo mi in tudi naši otroci.

Ko sem pred dvajsetimi leti prišla v službo (pisarne so bile nad livarno), si niti oken nismo upale odpirati, tako se je kadilo. Veliko se je spremenilo na bolje. Tudi zaposleni se zavedamo, da je skrb za okolje naloga vseh, ki tukaj delamo. Zelo, zelo pozitivno je tudi to, da Talum skrbi za naše zdravje. Tu mislim na cepljenja, preglede in seveda razne aktivnosti, ki se jih lahko udeležimo. Spomladi in poleti sem rada v naravi, v jesenskem in zimskem času pa je tako sama tema in mraz, ko pridem iz službe, zato rada grem na kopanje v Terme.

Franc Milošič, Izparilniki: Kar verjeti ne morem, kakšne so razlike od prvega MPPAI in do sedaj. V zadnjem letu je skoraj nemogoče slediti vsemu novemu. To je krasno. Malo pa se bojim za izparilnike in

sebe. Zdi se, da pri nas ni take perspektive.

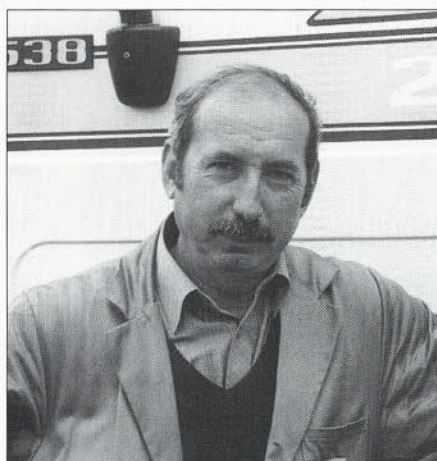
Skrb za okolje in človeka v tem prostoru je dobra. Povem vam, da sem bil prijetno presenečen že pred dvajsetimi leti, ko sem

prišel s terena v Talum. Verjeti nisem mogel, da sem dobil vse od spodnjega perila naprej in vsak dan sem se po delu lahko tudi skopal.

Na ISO smo včasih gledali malo tak, saj veste... Potem pa vidiš, da je to dobro in zavedaš se, da je potrebno. Prišlo nam je v zavest, drugače razmišljamo. Preprost primer: včasih sem papir kar zabrisal na tla, zdaj v koš.

Tempo dela in življenja je tak, da rabimo neko sprostitev. Vsi smo bolj obremenjeni, zato so srečanja potrebna. Žal si mi v izmeni ne moremo privoščiti vsega. Malo smo prikrajšani.

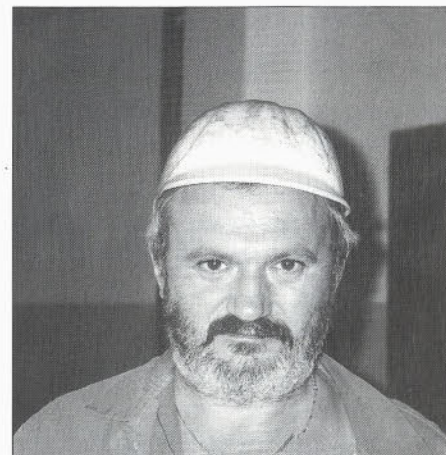

Stanko Vindiš, Promet: Na vse, kar se dogaja v naši tovarni na področju modernizacije, gledam zelo pozitivno. Mislim, da naše vodstvo zna slediti razvoju. To, kar se danes dogaja, je nadaljevanje tistega, kar smo pred leti začeli. Če ne bi, bi ta fabrika verjetno že spala. To je bila modra odločitev.

Naša fabrika je kot naravni park. Vozim okoli in vidim, kako je drugje. To je vseka-

kor tudi posledica tega, da smo ob seznanjanju z zahtevami standarda, najprej ISO 9001 in kasneje 14001 in dalje, začeli razmišljati drugače in skrbeti za okolje in sebe.

Kaj bi rekel za druženje izven delovnega mesta? To je prav in potrebno. Zdi se mi, da manjši osebni dohodki vplivajo tudi na to, da se ljudje manj družimo.

Ivan Petrovič, Rondelice: Veste; zaradi hrupa sem veliko glasnejši kot bi bilo potrebno. Tudi doma. Na delovnem mestu redno nosim čepke in zadovoljen sem z njimi. Nimam pripomb, saj smo veliko naredili za izboljšanje delovnih mest. Ne vem, kaj bi v livarni še lahko. Kakšna malenkost bi se še našla. Je pa res, da je tempo dela in življenja drugačen kot pred leti. Včasih nas je bilo v livarni enaindvajset, zdaj šest. Vse se spreminja. Investicija? Ja super. Samo raste, vse novo okoli nas. Tehnologija gre naprej in mi ji moramo slediti.

Seveda smo veliko storili za okolje in človeka. Veste, kako je bilo včasih v hali A? Sodelavec sodelavca ni videl, tako se je kadilo, posebno ob dnevih, ko je bil nizek zračni pritisk. Prav je, da vsak izmed nas skrbi za okolje. Zavedamo se, da je to v naše dobro.

Anton Brglez, Vzdrževanje: Investicija? Ne

vem, kako bi v Talumu še živeli brez novega dela elektrolize. Spominjam se začetkov modernizacije in vidim, da teče zdaj veliko hitreje, z več izvajalci, vendar organizirano in brez napetosti. Zanimivo je tudi to, koliko podprojektov raste vzporedno z elektrolizo. Ne vem, če vsi v Talumu vedo, koliko. Skrb za okolje zame ni nekaj novega. V Talum sem prišel, ko smo začeli graditi prvi del elektrolize in od takrat dalje spremljam, koliko Talum vlaga v ekologijo. To ogromno razliko vidijo ljudje, ki po nekaj letih ponovno obiščejo tovarno. O dvorišču pravijo, da je kakor park. Za nas, ki tukaj delamo, bi rekel, da nas je ISO prisilil v to, da smo začeli razmišljati drugače. Vsaj večina. Pri nas ne boste več našli ogorka na tleh, če se kaj polije, vsak ve, kaj mu je storiti itd. Seveda bi še se našle pomanjkljivosti, saj tudi vsega, kar zahteva standard, še nimamo. Toda pomembno je to, kako o tem razmišljamo, kako se obnašamo, da nam ni žal kakšne urice izobraževanja na to temo... Skratka: zavedamo se, da smo ljudje del tega okolja, za katerega tudi skrbimo.

Vsaka čast tistemu, ki se je spomnil na aktivnosti za zdravje. Glejte, delam v različnih pogojih: zunaj, v dežju, lepem vremenu, vročini in mrazu itd. in v tem času, odkar redno hodim na plavanje in rekreacijo, še nisem bil prehlajen. Nisem dolgo tem, uro ali uro in pol dvakrat na teden in še mi ostane dovolj časa za ostale aktivnosti. S sodelavci ugotavljamo, da pomaga. To mora ostati. Rad se udeležujem vseh

akcij, najbolj pa sem navdušen nad kolezarjenjem, saj sem se pred leti redno udeleževal maratona okrog Pohorja.

Valerija Rojko, kontrola kakovosti: Gradnja neverjetno hitro napreduje. Upam, da je ta objekt garancija, da bodo imeli delo tudi tisti, ki bodo prišli za nami.

To, da skrbimo za okolje, dokazuje tudi ISO 14001, ki smo ga prejeli letos. Vsak pa verjetno zazna najprej zunanjo podobo, ki se je v desetih letih, toliko sem v Talumu, zelo spremenila in kaže podobo prijazne tovarne.

Aktivnosti za zdravje so raznolike, za vsake se nekaj najde. Všeč mi je, da imamo vsi možnost do brezplačnega plavanja od jeseni do pomladi. Jaz to koristim.

Dušan Pišek, Anode: Prve modernizacije se niti ne spominjam veliko. Takrat sem delal še v glinici in nisem hodil mimo

gradbišča. Zdaj spremljam gradnjo. To, da gredo dela h koncu, se pozna tudi pri nas, saj že pripravljamo anode za novo elektrolizo.

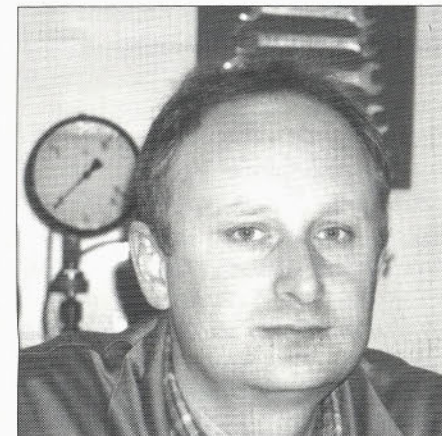
Na vse, kar se dogaja okoli nas, gledam pozitivno, čeprav se temo dela stopnjuje. Verjetno nam le to zagotavlja, da bomo imeli delo še jutri. Mi in naši otroci. Upam, da bo tako.

Če sprašujete o skrbi za okolje, moram povedati, da smo spremenili odnos do njega. Kot vodja skupine imam še dodatno skrb, da gledam in opozarjam. Tudi na raznih usposabljanjih govorimo o tem. Na druženja izven dela gledam zelo pozitivno. Prav je, da se srečamo, spoznamo in poklepetamo tudi z ostalimi iz drugih enot.

Jože Leskovar, Energetika: Spominjam se prve faze gradnje elektrolize, toda zdaj gre dejansko z dvakratno hitrostjo. Verjetno tudi zato, ker je poleg ekipa, ki je sodelovala prvič, torej izurjeni ljudje z izkušnjami.

Ko sem prišel v Talum je bilo na dvorišču kot na odpadu, zdaj pa lepo rastejo drevesca. Res velika razlika. Ta urejenost nam daje podobo zdrave tovarne. Vem, da Talum veliko vlaga za zdravo okolje in skrb za človeka. Rezultat tega je tudi okoljski certifikat. Prav je, da se o tem pogovarjamo. V mojih začetkih Taluma smo se srečevali med delom na raznih zborih, kjer smo lahko vprašali, kaj nas je zanimalo. Tega zdaj ni več, saj tempo dela narekuje drugačno organizacijo, zato pa so dobrodošla kratka izobraževanja s politiko kakovosti, novostih v standardih, o ciljih podjetja in podobno. Mislim, da se večina zaposlenih v Talumu zaveda, kako pomembno je, da vsak izmed nas skrbi za okolje, kjer dela in živi.

Seveda so mi všeč aktivnosti za zdravje. V zimskem času je najbolj dobrodošlo plavanje. To možnost z veseljem tudi koristim.

Pogovarjala se je Vera Peklar

Vaja Talum 2001

Evakuacija v primeru požara

Petindvajsetega oktobra 2001 točno ob 12. uri sta zapeljali iz gasilske garaže vozili z močnim zavijanjem in prižganimi modrimi lučmi in krenili po glavni tovarniški cesti. Ustavili sta se pri Livarni I. oz. točno pred DE Kontrola kakovosti. Mimoidoči so ugotavljali oz. določali: "v laboratoriju so zakurili", drugi so trdili: "nekaj so polili". Prišlo je do reakcije in se razvije močan - strupen dim. To trditev so podkrepili, ko so opazili, da se gasilci opremljajo z dihalnimi aparati.

Kaj se je v resnici dogajalo?

Služba varstva pri delu je skupaj s podelitjem Vargas Al pripravila simulacijsko vajo s predhodnimi pripravami, praktični prikaz evakuacije zaposlenih iz prostorov v delovni enoti Kontrola kvalitete.

Namen - cilj vaje

Prikaz nevarnosti, ki lahko nastanejo ob požaru in evakuacija zaposlenih iz objekta, kjer gori oz. se sprošča toplota in dim.

Preveriti usposobljenost zaposlenih.

Preveriti operativno usposobljenost poklicnih gasilcev za izvedbo evakuacije.

Potek vaje

Pred laboratorijem se pojavi močan dim. Vodja DE KK pri-

javi požar na tel.št. 333.

Vodja požarne varnosti aktivira poklicne gasilce, izvede izvoz dveh kombiniranih gasilskih vozil.

Na kraju požara ugotovi, da gre za močan dim, ker obstaja sum, da gre za strupen plin, se gasilci opremljajo z dihalnimi aparati in takoj pristopijo k evakuaciji zaposlenih.

Evakuacija zaposlenih poteka tako, da objekt zapustijo zaposleni na mestu požara oz. uhajanja plina, t.j. iz zahodnega dela stavbe, nato delavci iz laboratorija in nazadnje delavci iz zahodnega objekta laboratorija.

Po evakuaciji vodja požarne opravi ogled prostorov z namenom, da odstranijo še ostale delavce, ki so ostali v prostoru.

Sam potek evakuacije je trajal 8 minut. V tem času se tudi pogasi požar oz. izvor uhajanja plina.

Gasilci pristopijo k preprihovanju prostorov, t.j. odstranje-

vanju dima iz prostorov.

Ko ugotovijo, da so prostori prezračeni in ni več nevarnosti za zaposlene, se dovoli ponovni vstop v prostore.

Ugotovitve

Vajo smo ocenili kot zelo uspešno, kljub temu, da so bile ugotovljene določene pomanjkljivosti, predvsem to, da gasilci in zaposleni niso bili dovolj usposobljeni - pripravljani za evakuacijo.

Pridobljene izkušnje iz vaje bomo upoštevali pri naslednji vaji, saj bomo podobne vaje - evakuacije izvajali vsaj enkrat na leto v različnih delovnih prostorih.

Vodja SVD Janez Šterbal

Najboljša pot do sprostitve, zbranosti in večje učinkovitosti

Rezultatih anket, ki smo jih izvedli v Talumu, so pokazali, da postaja stres eden izmed pomembnih dejavnikov, ki negativno vpliva na naše zdravje. Prav zato so se odločili, da se s pomočjo avtogenega treninga, ki ga je vodil strokovnjak, naučimo metod, ki nas vrnejo v naravni tok življenja. Odziv povabljenih je bil velik in oktobra sta z vajami avtogenega treninga že končali dve skupini. Pogovarjala sem se z vodjem tečaja avtogenega treninga gospodom Srdanom Arzenškom, univerzitetnim diplomiranim psihologom, ki se z izvedbo tečajev avtogenega treninga ukvarja že od leta 1988. Izpopolnjeval se je v psihodiagnostiki doma in v tujini in kot športni psiholog delal z vrhunskimi športniki na področju tenisa, namiznega tenisa, rokometu in odbojke. Govorila sva o stresu, avtogenem treningu in o tem, kako ocenjuje delo naših skupin.

Aluminij: Kaj je stres? Ga lahko opišete?

Stres je stanje neravnotežja. Običajno ga definiramo kot neko silo, ki vpliva na nek sistem. Če je ta sila dovolj velika in traja dalj časa, se delovanje sistema najprej spremeni, potem pa se zlomi. Večina ljudi je vsak dan izpostavljena najrazličnejšim pritiskom, od miselnih, čustvenih, socialnih do telesnih. Tudi ti pritiski so lahko vzrok za stresa, ki jim pravimo psihosocialni stres. Ker postajajo naš skoraj vsakdanji sopotnik, se jih pogosto niti ne zavedamo. Predvsem se premalo zavedamo njihovega slabega, včasih kar usodnega vpliva na našo duševnost. Če stresi trajajo dalj časa, se lahko poruši tudi naš telesno ravnovesje.

Vzroke za stresa ločimo na zunanje, ki prihajajo iz okolja in notranje, ki izvirajo iz osebnostnega sistema človeka: čustev, vrednot, konfliktov, stališč. Na stresa se odzivamo različno. Lahko se z njimi spopademo in najdemo izvor stresa, lahko se umaknemo. Poudariti pa moram, da je stres vedno subjektiven. Zelo malo je stresov, za katere bi lahko rekli, da so generalni, da veljajo za vsakega človeka (na primer vojna). Če je za vas vožnja z avtom stres, zame ni, ali obratno. Torej stres ne obstaja kar tako, ampak ima vsak dogodek v človeku nek določen pomen. In to je bistvena lastnost stresa. Vse, kar se dogaja na stresnem področju, je v človekovi glavi. Človek mora dojeti neko situacijo kot stresno, da zanj pomeni to stres. Potem začne oblikovati odgovor in način obnašanja, ki se mu zdi najboljši za rešitev stresne situacije. Če je odgovor napačen, je ne reši in posledice so neizbežne.

Aluminij: Kako čutimo posledice stresov in kaj lahko storimo, da jih omilimo, ali se jim celo izognemo?

Včasih se posledic niti ne zavedamo. Toda če traja stres dalj časa, permanentno in je močan, ne vpliva le na našo duševnost, ampak načne tudi naše zdravje. Najboljši primer za to so psihosomatske bolezni, za katere vemo, da so njihovi vzroki psihični, posledice (simptomi) pa so telesne. Posledice stresov največkrat občutimo kot izčrpanost, napetost, negotovost in nezadovoljstvo. Vsakdanjih obveznosti je včasih toliko, da pozabimo, ali pa preprosto nimamo časa, da bi se posvetili tudi drugi strani svojega življenja, to je sprostitvi. Takšen način življenja se ne ujema z naravnim. Narava namreč pozna obdobja aktivnosti in obdobja počitka. Človek je sestavni del narave, zato bi jo moral v tem posnemati.

Najbolj običajni so tako imenovani spontani načini spopadanja s stresom. Sem sodijo sprehodi v naravo, ki izredno pomirja, saj je včasih dovolj že pogled skozi okno. Sem

Srdan Arzenšek

sodijo razne športne dejavnosti, branje knjig, pogovori z ljudmi, ki jim zaupamo. Pogovor s prijateljem je odlična sprostitve, saj imamo občutek, da težave razdelimo na pol in takoj nam je lažje. Izredno pomembna je sprememba aktivnosti, zato je priporočljivo, da bi se tisti, ki delajo fizično, sproščali umsko (branje knjig, kultura ...), tisti, ki delajo bolj umsko pa s fizičnim delom. Privoščiti si moramo več spanja, kar pomeni dovolj dolgo in globoko, brez prebujanja, da se zjutraj zbudimo zares sveži in pripravljeni na nove napore. Dokazano je, da je tudi seks, ta najintimnejši odnos med ljudmi, zelo učinkovito sredstvo proti stresu. Pozitiven odnos moramo imeti tudi do športa in rekreacije. Vsaj trikrat na teden bi morali telovaditi tako, da bi dvignili svoj srčni utrip, dovolj (toda ne preveč!) obremenili srce in pogнали kardiovaskularni sistem. Izgibati se moramo naglici, ta absolutno škodi, zato načrtujemo vnaprej. Če smo razburjeni, ne držimo tega v sebi. Ni dobro, da se skrbi kopičijo. Razjemo se, ampak okolica naj ne trpi preveč. Dan začnimo s smehom, ta izjemno sprošča. Naredimo si prijazno okolje, kjer delamo. Imejmo kakšen predmet, ki nam je ljub in že pogled nanj nas bo pomiril.

Nekateri trdijo, da človek brez stresa sploh ne bi mogel živeti. Jaz pa pravim, da se ne da živeti brez motivacije. Moraš imeti pot, ki si jo začrtaš in te pozitivno vznemirja, da dosežeš svoj cilj. Motivacija je izredno pomembna. V vsaki nalogi, če je še tako težka, poskušajmo najti nekaj zanimivega, privlačnega, dodajmo ji nekaj svojega.

Aluminij: S stresom se moramo torej naučiti živeti?

Tako je. Do stresa moramo imeti nek odnos. Priznati si je treba in reči: v stresu sem. Potem je treba določiti, kaj ga povzroča, se vprašati ali je sploh smiseln, preveriti sposobnosti za obvladovanje stresa, oceniti svojo značajsko bojazen (sem strahopetec, ali se bojim samo določene stvari) in se naučiti vsaj ene učinkovite tehnike sprostitve.

Teh je veliko: joga, meditacija, progresivna mišična relaksacija, ena najučinkovitejših pa je prav gotovo avtogeni trening.

Avtogeni trening je avtosugestivna metoda sprostitve, ki omogoča temeljito sprostitve v zelo kratkem času. Omogoča nam, da se vrnemo v naravni tok življenja, da se spoznamo, se znebimo strahov in postanemo samozavestni do te mere, da znamo odkrito izražati svoje poglede na stvari, dogodke in do ljudi, ter znamo biti strpni do pogledov drugih.

Metoda in tehnika izvajanja avtogenega treninga dopuščata, da si ju vsak posameznik prilagodi sebi glede na stresna področja, za katera ve in čuti, da ga najbolj obremenjujejo.

Aluminij: Pravite, da "avtogeni trening ne vsebuje nič mističnega in ne ponuja nobenih abstraktnih svetov. Dotakne se človeka v njegovem najglobljem pomenu: njegovega mišljenja, čustvovanja, presojanja in vedenja." Torej ga lahko izvaja vsak?

Vsak, razen otroci, ki so mlajši od osem let in ljudje, ki imajo težje duševne bolezni. Ni pomembno kdo smo in kaj smo, pomembno je doživljanje stresa, ki je izrazito subjektiven. Avtogeni trening je metoda, ki se je da naučiti na več načinov. Eden najboljših je tečaj. Poudarjam prav ta psihosocialni oz. psihodinamični vidik, interakcijo med tistim, ki vodi tečaj in udeleženci. Lahko se sicer učimo s knjigo v roki, toda z njo se ne moremo pogovarjati. Delo v skupini pa je izredno dobro, ker se sproti pogovorimo o doživljanju in učinkih posameznih vaj. Poleg avtogenega treninga udeleženci tečaja praktično spoznajo še progresivno mišično relaksacijo in dve tehniki koncentracije. Zelo podrobno spoznajo tudi strah kot osnovno čustvo ter pripravo na najrazličnejše stresne situacije, ki jih pričakujemo (preventivni učinek avtogenega treninga).

Zanimivo je opazovati skupino, ki je od začetka zadržana, potem pa vedno bolj izmenjuje izkušnje, kar je dobro. Učinek skupine je tudi ta, da vsak ve, da ne dela tega sam. Zavedanje, da dela to deset ali več ljudi, človeka motivira.

Tečaj obsega sedem vaj, ki jih naredimo na šestih srečanjih. Zelo pomemben je vrstni red vaj in vsebina. Najprej je potrebna vaja za umiritev, sledi vaja za težo, kjer sprostimo naše prečnoprogaste mišice, z vajo za toploto sprostimo naše mišice v žilah, sledita vaji za dihanje in srce, s katerima postane naše dihanje kvalitetnejše (počasnejše in bolj globoko), srčni utrip pa mirnejši in enakomernjši, vaja za trebuh pomeni sprostitve naših notranjih organov in poglobitev avtogenega stanja, zadnja vaja za čelo pa nas

ohrani budne, prisebne in sveže.

Aluminij: Je problem, če nam katera od vaj ne uspe?

Prepričan sem, da praktično vsem tečajnikom zanesljivo uspejo vsaj prve tri vaje: mir (umiritev), teža (sprostitve mišic) in toplota (sprostitve mišic v žilah). To so namreč vaje, ki predstavljajo osnovo, kateri dodajamo vse ostalo in so za večino udeležencev že dovolj, da dosežejo lepo, temeljito in globoko sprostitve. To se je pokazalo tudi pri vaših skupinah, čeprav moram poudariti, da jim tudi ostale vaje izjemno dobro uspevajo. Res pa je, da morajo udeleženci tečaja sprejeti dejstvo, da je to trening, kot vsak drugi in da je treba vsako vajo ponavljati, trenirati torej, če jo hočemo osvojiti. Običajno se pomisleki o uspešnosti izvedene vaje pojavljajo le čisto na začetku, že pri drugem srečanju pa jih skoraj ni več.

Aluminij: Se tudi vas dotakne stres? Redno uporabljate avtogeni trening?

Seveda se me dotakne, zato aktivno uporabljam avtogeni trening. Morda ne vsak dan. Z avtogenim treningom je namreč tako, da deluje sam (avtogeni pomeni samozačetni, samogenerativni), ko se ga naučiš in ga obvladaš. Toda moramo si vzeti čas zase. Sam imam veliko spontanih tehnik sprostitve. Ena meni najljubših je gobarjenje. Od konca junija in do decembra veliko prostega časa preživim v gozdu. Ne samo zaradi gob. V gozdu se sprostim. Včasih samo posedim na kakšnem štoru in razmišljam o tem, kaj delam, kako delujem, morda tudi o prihodnosti. Igram tudi tenis in kolesarim ter pozimi smučam.

Ocene in mnenja udeležencev

V prvih dveh skupinah je bilo 18 udeležencev, za katere vodja skupina gospod Arzenšek meni, da so bili odlični. Rezultati ankete kažejo, da so bili zadovoljni. Na vprašanja, ali je tečaj izpolnil njihova pričakovanja so odgovorili s povprečno oceno 9,2 (od možnih 10). Vodjo tečaja so ocenili s pet (od možnih 5)

Štirinajst (od 18) udeležencev je prepričanih, da avtogeni trening izboljša kvaliteto življenja doma in v službi. Petnajst udeležencev že čuti pozitivne spremembe pri sebi, ki so jih opisali takole: bolje obvladam stresne dogodke, bolje se umirim v kriznih situacijah, bolje se koncentriram, lažje se sprostim, umirjen sem, gledam bolj pozitivno na stvari, ki so me prej vznemirjale, poglobilo se je dihanje, umiril se je pulz, pridobil sem sposobnost večjega obvladovanja čustev, reakcij, spremljanja odločitev.

Vera Peklar

Talumu dostop do prenosnega omrežja za uvoz električne energije

Razpisna komisija Eles je odobrila dostop do prenosnega omrežja za uvoz električne energije podjetjema Talum in Količevo Karton. Zavrnila pa je vsa Gorenjeva podjetja, ki so ponudila daleč najnižjo ceno. V zvezi s tem so v začetku oktobra izšli članki v slovenskih časopisih. Borko De Corti je v rubriki Gospodarstvo v Večeru napisal članek z naslovom Izbrali le dve od 33 vlog. Na isti strani je Jože Krajnc objavil članek z naslovom Gorenje ostro protestira zaradi izločitve.

5. oktobra je Borko De Corti na isto temo objavil članek z naslovom Električna stresla Gorenje.

V Delovi rubriki Gospodarstvo je pod naslovom Električna stresla Gorenje izšel članek novinarka Darje Kocbek. Navaja besede vršilca direktorja Eles Vekoslava Korošca, ki je za Delo pojasnil: "Pregledali smo vse cene na nemškem trgu za leto 2002, ki so objavljene v časopisih PLATTS, VWD, Trdada News in Power Market Watch. Ugotovili smo, da so se sredi septembra gibale okrog 24,10, konec septembra pa 23,53 evra za megavatno uro. Tudi cene na avstrijskem trgu, kjer naj bi ponudniki dobili električno energijo po 17,01 evra za megavatno uro, so podobne. Če bi dovolili dostop do omrežja na podlagi takšne cene, bi bila izigrana temeljna načela, na katerih temelji vsak urejen trg z električno energijo. Takšno ravnanje bi lahko povzročilo nedopustne motnje na trgu, ogrožalo verodostojnost blagovnih tržnih odnosov in iz tega izhajajoč neenakopraven položaj vseh udeležencev na trgu."

Borko De Corti pod naslovom Izbrali le dve od 33 vlog med drugim piše: "Dostop do prenosnega omrežja za uvoz električne energije v prihodnjem letu je bil odobren družbama Talum iz Kidričevega in Količevo Karton, ki sta poleg popolnih vlog ponudila tudi najnižjo ceno za megavatno uro. To so včeraj sporočili v Elesu, ki je konec avgusta objavil razpis meril za sklepanje pogodb o dostopu do prenosnega omrežja za prenos električne energije iz tujine v letu 2002. Razpis je bil pripravljen na podlagi elektroenergetske bilance, ki za leto 2002 sklepa, da bodo potrebovali 799 gigavatnih ur uvožene elektrike."

V članku Električna stresla Gorenje je Borko De Corti med drugim zapisal: "Potem ko so se o močnem tresenju elektrike prepričali predsednik vlade, minister za okolje in prostor ter številni drugi funkcionarji, se je sedaj med električne žice zapletlo ugledno podjetje Gorenje iz Velenja. Če že državni sekretar za energetiko pravi, da se čudi temu podjetju, ko se njegovo ugledno ime pojavlja v špekulativnih električnih poslih, potem je to najbrž znak, da tako previden in sposoben maček, kot je predsednik uprave Gorenja Jože Stanič, vendarle ni bil dovolj na preži." Svoje razmišljanja končuje: "Gorenje Avstrija pri poslih z električno energijo ni kdove kako znano podjetje. Če se je res pojavilo na slovenskem trgu s špekulativnimi nameni, mu to ne bo okrepilo ugleda. Navsezadnje pa tudi druga ugledna podjetja, ki so sodelovala na razpisu, niso od muh, ko so se raje odločala za dražjo elektriko. Morda pa je prav v podcenjevanju drugih podjetij Gorenje napravilo največjo napako."

Dostop do omrežja za prenos električne energije, ki je bil odobren Talumu, je eden od najbolj pomembnih uspehov

Taluma in predsednika Uprave mag. Danila Topleka. Več o teh dogajanjih bomo pisali še v naslednjih številkah Aluminija.

DANES

Električna stresla Gorenje

Z elektriko se ni mogoče igrati. Ko slovenska elektro podjetja objavljajo napoved prenove in začasni odvzem elektrike, vedno opozorijo, da naj kljub izklopom z napravami ravnajo, kot da so pod napetostjo. In tega ne govorijo kar tja v en dan.

Odločbe za uvoz električne energije

Električna za Talum in Količevo

Razpisna komisija med drugim zavrnila tudi Gorenjeva podjetja z daleč najnižjo ceno – Vekoslav Korošec: Na odločitve komisije ni vplivala politika

Dostop do prenosnega omrežja za uvoz elektrike sta dobila Talum in Količevo Karton

Izbrali le dve od 33 vlog

Dr. Robert Golob, državni sekretar za energetiko, se čudi upravi Gorenja, ki si po nepotrebnem dovoljuje, da se ugledno ime podjetja pojavlja v špekulativnih poslih

MPPAI – DE Anode

Štart Riedhammer peči

V ponedeljek, 22.10.01, smo v DE Anode začeli s fazo sušenja 16 novih komor Riedhammer peči za kalcinacijo anodnih blokov. Gre za okoli 10 milijonov DEM vredno investicijo, s katero se bo proizvodna kapaciteta pečenja povečala za 50 odstotkov na okoli 70 000 ton anod. Celoten projekt (gradnja objekta, vgradnja vseh instalacij, montaža remontnega dvigala, zidanje peči) je bil končan v devetih mesecih. Vgradili smo 5700 ton (257 priklopnikov) izolacijske in šamotne opeke, ki je prispela v Kidričevo iz različnih delov Evrope. Dobavitelj

tehnologije in opeke je bilo podjetje Riedhammer iz Nemčije. Fizična realizacija je bila izvedena s pomočjo dvajsetih zunanjih podjetij.

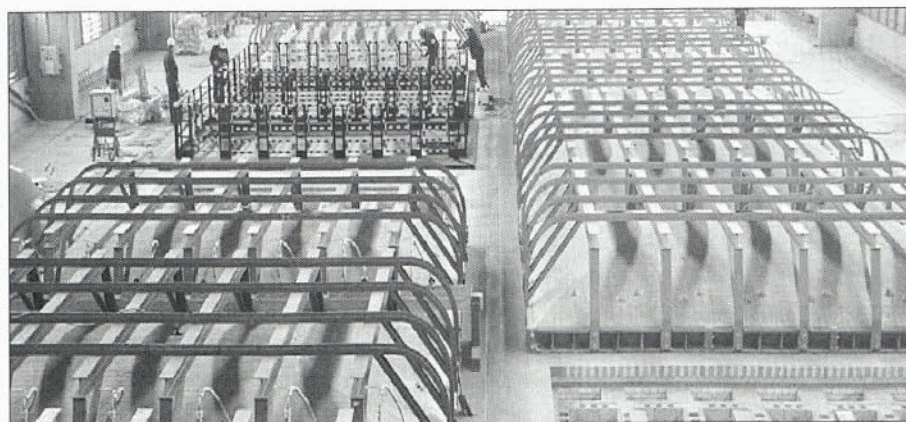
Projekt je bil realiziran v okviru planiranih sredstev in z rešitvami, ki nam omogočajo pečenje podaljšanih anod (dvig toka v električni) in relativno enostavno dograditev še nadaljnjih 16 komor. Da je bilo projekt možno realizirati v tako kratkem času, gre seveda zahvala tudi, in predvsem izjemni prizadevnosti, vseh sodelavcev, ki so bili

kakorkoli vključeni v izvedbo.

Kljub velikemu številu izvajalcev na gradbišču istočasno, izjemnemu tempu dela in zahtevni logistiki, smo zabeležili samo eno delovno poškodbo z nekoliko resnejšimi posledicami (poškodba prsta roke).

Peč bo dosegla polno kapaciteto v januarju naslednje leto, ko bomo začeli z drugo, nič manj zahtevno fazo projekta - obnovo obstoječe peči.

Avgust Šibila

Kriza, recesija, stagnacija so besede, ki jih v zadnjem času pogosto slišimo. Poglejmo kaj so o tem povedali strokovnjaki: Prihodnost svetovnega gospodarstva že dolgo ni bila tako negotova in mračna. Krivulja rasti gre strmo navzdol v ZDA, Zahodni Evropi in drugje, nihče ne ve, kdaj bo dosegla dno in začela naraščati. Bolj zastrašujoče in stvarno kot suhoparni premiki navzdol delujejo vsakodnevna poročila o znanih korporacijah, ki napovedujejo skorajšnjo odpuščanje tisočev, celo več deset tisočev zaposlenih. Samo koncem oktobra so to med drugimi storili ugledni Siemens, Sony, Lufthansa, Opel, Kodak, Commerzbank in drugi. Stanje svetovne ekonomije se je obrnilo navzdol že pred rušenjem WTC in vojne, ki je temu sledila. Zdajšnji položaj je povsem drugačen kot v dosedanjih krizah, ki se niso dotikale ZDA, ko je bil ameriški mir kupljen s katastrofami, ki so se dogajale drugje. Takrat je robustna ameriška ekonomija rasla in vlekla naprej še druge. Tokrat, ko še njen gospodarski cikel strmo pada, pa ne more računati na pomoč onemogle Japonske in hitro pešajoče Evrope. Ni izključeno, da tudi slovenska prvovrstna podjetja zaidejo v izgube in odpuščanje delavcev. Vlada bo morala znižati proračunsko porabo ali povečati zadolževanje. Davke je že povečala. Strokovnjaki sicer niso enotnega mnenja, nekateri sumijo Američane, da bodo na račun vojne industrije profitirali, da za vsem stoji le nafta itd.

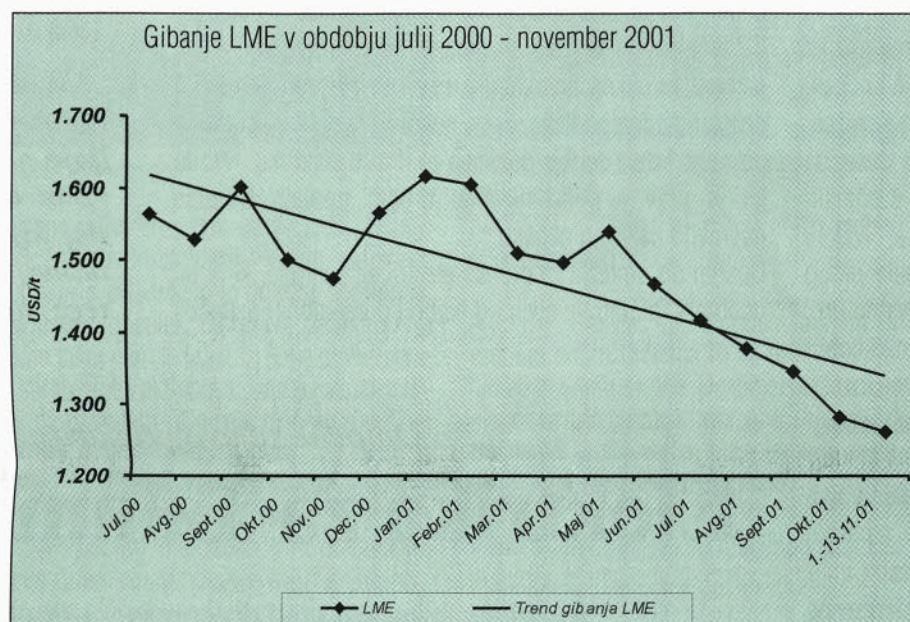
Nas zanima aluminijaska industrija. Dogajanja lahko najbolj spremljamo ob gibanju cen-LME. Začetek leta je bil zelo obetaven. Tako so pri EAA - European Aluminium Association v svoji redni objavi zatrjevali, da kljub vsesplošni svetovni ekonomski krizi aluminijaska industrija ohranja tempo. Temu posebej pripomore dejstvo, da je iz leta 2000 prišla zdrava. Lani je poraba primarnega aluminija narasla za 4,8, poraba valjanih izdelkov pa celo za 6,6 in tudi gnetnih zlitin za okrog 6 odstotkov. Posebej je pomembno, da je proizvodnja recikliranega aluminija dosegla 2,25 mio ton oziroma 8 odstotkov več kot leto prej. Ponovno so poudarili skorajda idealne lastnosti aluminijске panoge, ki je prilagojena sodobni družbi. Tukaj v prvi vrsti štejejo odnos aluminij- okolje, kot stalnico v moderni industriji. Kot novost lahko prištemem poudarjen odnos do socialne odgovornosti - "social responsibility obligation". Pri EAA torej načrtujejo ekonomsko rast v harmoniji z razvojem moderne družbe. Upam, da pri tem resno mislijo in bo svet aluminija v tej smeri pritegnil še druge panoge v Evropi. S takšno usmeritvijo je lahko aluminij ekološka in socialna avangarda moderne družbe. Evropa ima možnost, da se razvija v tej smeri, še več, Evropa je to obvezna storiti, danes bolj, kot kdaj koli prej!

Malo pozneje, na Mednarodnem forumu o aluminiju, ki je bil letos maja v New Yorku, je g. Dick Evans, predsednik družbe Alcan za Evropo in bodoči predsednik EAA, svojo vizijo aluminijске industrije predstavil bolj pragmatično. Svoje sporočilo je naslovil "The sirens of the aluminium industry", ali "Skušnjave aluminijске industrije". Po mnenju g. Evansa bi morali biti pozorni, da nas sirene ne bi zapeljale, na sledeče: "Aluminijaska industrija ne more biti izločena, sama za sebe, tudi na njo deluje globalizacija kot neizogiben proces. Velika samostojna tržišča, kot je na primer avtomobilsko so ena od dobrih možnosti, toda, morajo biti organizirana zelo racionalno. Ta trg ne more biti samo zadosten, ampak le ena od možnosti. Posamezni deli procesa od

primarne proizvodnje do predelave ni nujno, da se enako hitro razvijajo. Govorimo o porabi in količini, toda bolj bi morali razmišljati o intenzivnosti uporabe, ker edino tako vemo kako napredujemo. Realno področje za tekmovanje ni banalna konfrontacija z drugimi materiali, ampak poudarjanje izvirnih rešitev, ki jih aluminij lahko ponudi tržišču." Rekli bi, nič posebnega. Vendar gre za predloge zdravega razuma, ki določajo konstrukcijo sistema aluminija in upošteva specifične razmere v proizvodnji in tržišču.

Ko so v polletju cene vseh kovin bistveno padle, ni bilo več dvoma, da se tudi aluminiju slabo piše. Znani analitik Frederick Demler je ocenil, da je kljub krizi, med vsemi kovinami aluminij pokazal "najvišji zgornji potencial". V nadaljevanju svoje analize ugotavlja, da primarni proizvajalci v času nizkih cen in drage energije zapirajo svoje kapacitete in praviloma ne gradijo novih. Tako so

ugodnim investicijam, kakor tudi prizadevanju vodstva firme. Pravkar so podpisali pogodbo za dodatno modernizacijo elektroliz. Gre za nemško tehnologijo VAW, ki je tehnično blizu naši elektrolizi C. Toda, tam se ja še marsikaj drugega dogajalo. V časopisu Feral Tribune so zapisali: "Čeprav Auminium Mostar ni delal 4 leta so delnice obračunane delavcem, kot da je proizvodnja normalno potekala. Privatizacija je izpeljana po etničnem principu. Tako je delavcem hrvatske nacionalnosti obračunano vse, bošnjakom manjši del in delavcem srbske nacionalnosti - nič." Na ta način so sedanji lastniki pravičnost in mir globoko zakopali in poskrbeli, da se sovraštvo med delavci nadaljuje. S podkupovanjem ljudi je sicer lažje vladati in opravičevati stare in bodoče umazanije, toda, gospodje so pozabili na toliko krat dokazano resnico, "da æe oteto kad tad postati prokleta." Zato Mostarju, dokler tega ne uredijo, ne ostane drugo, kot da "glumi" normalno firmo.

v ZDA že prej zaradi izjemno visoke cene energije zaprli natanko 1.768.000 ton, toda to je posebna zgodba. Toda, kljub temu, da so bile zaloge aluminija prilagojene trgu, se padanje cen ni ustavilo. Septembra in oktobra so cene dosegle dno, ali pa še vedno ne. Situacija je zelo negotova in tudi g. Demler nima zanesljive prognoze. Nekaj pa je jasno in za Talum zelo pomembno; naročila oziroma povpraševanje po aluminiju upada, kar se poleg izgube dohodka v letošnjem letu pozna tudi pri sklepanju poslov za leto 2002. Kaj se gradnje novih kapacitet tiče je po dostopnih podatkih v svetu v pripravi ali gradnji okrog 2.300.000 ton. Večina tega aluminija bo prišla na tržišče čez nekaj let, kajti ne gradijo vsi tako hitro kot Talum. Mnoge bo kriza še upočasnila, nekateri je niti ne bodo preživelii!

Vse velike aluminijске firme imajo letos slabše poslovne rezultate kot v enakem obdobju prejšnjega leta. Tako je tudi pri Hydru in Pechineyu. Za te najmočnejše firme v Evropi je značilno, da so z ozirom na perspektivo, ki so jo imeli pred sabo, načrtovali večje reorganizacije in širitve. To se nanaša na proizvodno tehnološki del, ekonomijo, strategijo vodenja in socialno skrb. Lahko rečem, da ja Hydro dober primer za vse ostale, zato je naše sodelovanje z njimi potrebno ohranjati. Nastalo krizo veliki lažje kompenzirajo in to počnejo na različne načine, ne glede na žrtve.

Tudi Aluminij Mostar postaja vedno bolj zanimiv. Vitalni deli procesa v vojni niso bili poškodovani tako, da so se hitro opomogli zahvaljujoč

upoštevajoč večjo proizvodnjo, zanesljivo stopamo v razviti svet aluminija!

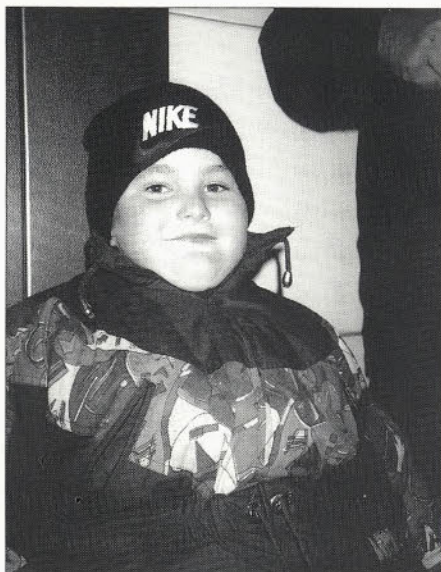
Moč kulture in njenih nosilcev, sem na teh straneh pogosto omenjal. Kaj pa sploh je kultura v Talumu? Ali je to razvijajoče se notranje življenje, urejenost okolja, odnos do dela, socialna skrb, časopis, ki ga imate v rokah... Lahko se zadovoljimo z citatom iz opisa, ki ga je v predgovoru kataloga desete likovne kolonije Taluma zapisala gospa Marjeta Ciglenečki: "...Industrijski gigant (Talum) je v sebi zaključen urbanistični organizem z vsemi funkcijami pravega mesta, ki se vključuje v širše okolje ne le s svojim ekonomskim položajem in močjo, pač pa žarči tudi kulturni utrip. Z naraščajočo vlogo v svetovnem imperiju aluminija tudi ta utrip pridobiva značaj svetovljanstva." Zelo lepo. Gospa Ciglenečki očitno podrobno spremlja naš razvoj. V letošnjo likovno kolonijo je ogromno vložena, morda preveč, toda rezultati odtehtajo vse. Tako je glavnemu organizatorju, g. Ferlincu, uspela promocija Taluma, kakšno do zdaj še nismo videli. Za zunanji svet postajamo takšni, kot smo si želeli; uspešni in znani. Če bi kulturni utrip znotraj Taluma ocenjevali po naši udeležbi pri otvoritvi razstave slik, ali pri promociji knjige naše sodelavke Antonija Krajnc, ali na drugih prireditvah povezanih s Talumom - bi žar malce zbledel. To je sicer osebna stvar vsakega posameznika, pa vendar bi vsaj odgovorni delavci lahko svoj prosti čas bolj posvetili tem "nepotrebnim rečem". Morda boste to storili drugače, na svoj način, kajti lepota besede, slike ali glasbe nam pomaga najti novo in novo lepoto v naravi, v drugih ljudeh. S tem ne bomo rešili ne Taluma ne sveta, lažje pa bomo premagovali puščobo in enoličnost življenja.

Vrnimo se h krizi! Kakorkoli obračamo, višek je nenadoma nastopil 11. septembra. Po tem datumu se je bilo treba odločiti. Amerika je lahko izbirala rešitve. Med mnogimi predlogi s katerimi so posamezniki in različne institucije skušali preprečiti nekontrolirano maščevanje se mi najbolj značilna zdi misel zapisana v Mladini: "Med volilno kampanjo je predsednik G. Bush, kot najpomembnejšo osebo v svojem življenju imenoval Jezusa Kristusa. Zdej ima enkratno priložnost dokazati, da je mislil resno: Zanj in za vse Američane zapoved 'Ljubi svojega soseda' danes pomeni 'Ljubi Muslimane' ali pa ne pomeni čisto nič." Kot vemo, se je Amerika odločila za - nič. Spet se je ena in druga stran pri odločitvi za vojno, kot toliko krat v zgodovini, sklicevala na bogove. Pri tem so jih oropali ljubezni in tako našli opravičilo za svoj oholi brezčutni um. Ne pustimo se slepiti s temi "velikimi ideali." Tudi skrb zaradi posledične cene aluminija je odveč kajti, na njo itak ne moremo vplivati. Probleme si delamo, ko v vsakdanjem življenju v sebi potlačimo že začetek lastne ljubezni ali, še huje, ko jo z vsemi kanoni rušimo če se drugje pojavi. Tega se je bati. To je kriza vseh kriz, vse ostale so le izpeljanke.

V tem trenutku je naboljoptimistično, da je projekt MPPAI pet mesecev pred rokom! Pravkar je cena aluminija na svetovnem trgu začela čudno naraščati. Ne ve se zakaj, toda, če je to posledica "uspešnega bombardiranja" Kabula potem je možno, da globalizacija golta samo sebe.

Dvigalo za malega Uroša

Zgodilo se je tako nepričakovano. Nekaj dni vročine, pregled pri zdravniku, ležanje v bolnišnici, zdravljenje v Ljubljani in dolgi meseci negotovosti, dokler ni ugasnilo še zadnje upanje. Pred štirimi leti. Takrat je Uroš dobil invalidski voziček. Tako majhen še ni mogle dojeti, kaj se je zgodilo. Zanj je bilo nekaj novega, a svet se je sesul staršema. Veliko ljubezni in poguma je bilo potrebo, da zmoresš sprejeti resnico: zgodilo se in s tem bo treba živeti. Novo upanje sta našla v prijateljih, sosedih, znancih, sodelavcih, potrkala na mnoga vrata vse do občine, ter poiskala pomoč tudi v obeh po podjetjih, kjer sta zaposlena. Prošnje niso bile zaman. Iz dneva v dan so se pojavljale nove ovire. Stroški preureditve stanovanja za invalida in namestitve dvigala, ki je bilo edina reši-

tev za samostojno življenje Uroša, so tako veliki, da jih sama ne bi zmogla. Prav zato

sta ob koncu del s hvaležnostjo povabila na otvoritev vse, ki so kakorkoli pomagali, tudi Talum, saj je Urošev oče zaposlen pri nas.

"Danes je zelo vesel trenutek. Tudi z vašo pomočjo nam je uspelo", je dejala Uroševa mama in se ponovno zahvalila vsem darovalcem, "ki so nam prišli odpret vrata tega veselja."

Iz vodstva Taluma je prišla gospa Brigita Ačimovič in povedala nekaj prijaznih in spodbudnih besed malemu Urošu, ki je goste z dvigalom popeljal do vrha in nazaj.

Uroš je živahen in zvedav fantič, star šest let in pol, obiskuje vrtec na Ptujju in je zelo rad v naravi. Popolnoma obvlada vožnjo z dvigalom in všeč mu je, da je sedaj pot do dvorišča tako enostavna. "Povsod je z nami", je pripovedovala mama, "če grabimo, grabi on, pomaga na vrtu, če sosed cepi drva, jih Uroš zлага. Vsega se loti.

Kadar je v stanovanju, veliko časa preživi za računalnikom in čeprav še ne hodi v šolo, je pravi mojster na tipkovnici." Vso skrb nam vrača z dobro voljo, napredkom v mali šoli in vseh fizioterapijah, ki jih obiskuje.

Kaj bodo počeli ob otvoritvi, ga je zanimalo dan prej in mama je rekla, da bi se lahko igrali z žogo, če bo lepo vreme. Pa ni bilo, ker je dvorišče prav tisti dan pobelil sneg, pa še mrak je pokril tlakovane potke, kjer bi to lahko počeli. In ker je Uroš žogo že pripravil, sta se z bratom žogala kar na hodniku v kleti.

Grabrovčevi si zanj deliti skrbi in radosti in živeti z vsem, kar prinaša invalidnost njihovega Uroša, ki je prav tak "sonček" kot vsi otroci tega sveta, le malo več pomoči potrebuje.

Vera Peklarič

Sodelovanje

Otroški parlament v osnovni šoli v Kidričevem

Letos smo bili prvič povabljeni na otroški parlament, ta je bil že deveti, v osnovno šolo v Kidričevem, kjer so učenci višjih razredov razpravljali o prostem času mladih.

Stična točka, kjer so učenci našli povezavo z nami iz podjetja Talum, so naše aktivnosti za zdravje, ki nas spodbujajo, da tudi mi

svoj prosti čas preživimo čimbolj koristno. Spontano, skoraj brez zadreg, so nizali svoja razmišljanja o prostem času in ugotavljali, kaj lahko storijo učenci, šola, družina in kraj, kjer bivajo.

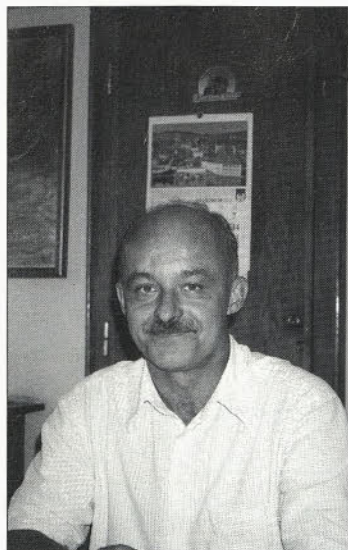
Zelo poglobljeno so se te teme lotili učenci osmih razredov in podatke zbrali v odlično pripravljene nalogi, ki bi se lahko kosala s kakšno seminarsko na višjem nivoju.

Ob koncu so zapisali ugotovitve in izbrali dva kandidata, ki jih bosta zastopala na otroškem parlamentu v Ptujju.

Vera Peklarič

Spoštovana sodelavka, sodelavec!

Že res, da imamo ob pogledu na rastoče proizvodne zmogljivosti

upanje za dolgoročni obstoj tovarne, res pa je tudi, da nismo zadovoljni z ovrednotenjem našega dela, ki je podcenjeno. Očitno vodilni še niso dojeli, da je samo zadovoljen delavec lahko dober delavec.

Z našo pomočjo za boljši jutri vam ob 47. obletnici pričetka proizvodnje aluminija želim, da bi nam naši vodilni bolj prisluhnili in nas bolj cenili (dvignili plače za 20%).

Predsednik sindikata:
Ivan Potočnik

Sindikata je organiziral ribiško tekmovanje

V rahlo meglenem jutru so se dobili člani sindikata ob rogozniškem ribniku, ki so se želeli pomeriti v sreči ulova rib. Po štiri urnem namakanju trnkov (medtem se je tu in tam pokazalo tudi sonce) so sodniki ugotovili naslednjo uvrstitev:

1. Mitja Kocmut iz DE Rondelice
2. Milan Nemeč iz DE Anode
3. Dušan Ljubec iz DE Anode

Srečnežem je predsednik sindikata ob malici čestital in podelil pokale, naslednjim trem pa tolažilne nagrade (majico SKEI).

Deseta likovna kolonija Talum

Iz skromnih začetkov, ko se je nekaj slikarjev septembra 1991 zbralo na gradu Štatenberg, je nastala kolonija, kjer se zbira "ugledna družina uveljavljenih ustvarjalcev, ki pritegnejo medse tudi nekaj manj znanih, a obetavnih imen", kakor je zapisala dr. Marjeta Ciglenceči in v nadaljevanju podarila, da se kolonija razlikuje od drugih predvsem po "ustvarjalni svobodi, ki so ji prepuščeni vabljeni umetniki. Večina udeležencev tako na koloniji izkorišča novo in drugačno okolje, da se bolj poglobljeno in v družbi kolegov predaja ustvarjalnemu postopku". Udeleženci vsako leto predajo tovarni vsaj eno nastalo delo, zato imamo v Talumu že pravo slikarsko zbirko in preko vodstva in organizatorja kolonije tudi poseben odnos do umetnosti, ki ga v katalogu dr. Marjeta

Ciglenceči označi z besedami, da Talum "žarči tudi kulturni utrip", ki pridobiva "značaj svetovljanstva."

Razstavo je odprla članica uprave Taluma Brigita Ačimovič.

Izbor udeležencev je pripravil slikar Dušan Fišer. Organizacija kolonije in vsega, kar sodi zraven, je bilo tudi letos v rokah neumornega sodelavca Darka Ferlinca, ki se mu je gospa Brigita Ačimovič tudi zahvalila.

Vera Peklar

Umetnostni zgodovinarji Slovenije v Talumu

Člani slovenskega društva umetnostnih zgodovinarjev so za kraj svojega srečanja izbrali Kidričevo in v veliki sejni sobi Taluma poslušali nekaj referatov. Najprej so se seznanili z zgodovino kraja, ki ga raziskuje Irena Mavrič, arhitektka Nataša Koselj je predstavila "monumentalno socialistično arhitekturo, zmeščano z lepimi detajli", kakor je imenovala upravno zgradbo in arhitekta Danila Fürsta, ki je za Kidričevim še gradi! po vsej takratni domovini tovarne, šole, stanovanjske zgradbe in še kaj. Z neverjetno svežino je tudi sam orisal svojo delo in nekdo od prisotnih je ob navdušenjem glasno razmišljal, zakaj "takih arhitektov

ne delajo več"

Stane Bernik je predstavil dva umetnika, ki sta tesno povezana s tovarno: Stojana Kerblerja, ki je aluminij in delo v tovarni upodabljal kot fotograf in slikarja Dušana Fišerja, ki uporablja aluminij v svojih likovnih kreacijah.

Predsednik društva Gojko Zupan se je prijazno zahvalil za gostoljubje in med drugim zapisal: "Člani društva smo bili fascinirani nad kompleksom tovarne. Zelo redke so priložnosti, ko nas zanese v takšna okolja, čeprav so neločljiv del naše stvarnosti."

Vera Peklar

Arhitekt naše upravne zgradbe in nekaterih objektov v tovarni Danilo Fürst s soprogo

Ne vem če veš

"Ne vem če veš, da sem se spomnila nate. Če ne verjameš, Poišči odgovor v sebi in pridi 18.10.2001 v Romanski palacij na Ptujskem gradu." Tak je bil začetek prijaznega vabila, ki ga je Antonija Krajnc poslala na veliko

naslovov.

Nisem iskala odgovora, ni bilo potrebno. Vedela sem, da bom tam. Ne sama. Bilo nas je mnogo. Ne ve, če veš, gospa Antonija Krajnc, kako lep je bil ta večer tudi nam, ko smo te

poslušali, ti ploskali in čutili s teboj, ki praviš "kako preprosto je vse, če verjameš". Ta večer so bile besede res balzam za dušo.

Avtorica nam je predstavila svoji novi knjigi, ki jih je izdala v samozaložbi. Knjižico z izborom pesmi je nasloвила Ne vem če veš, krajšo pripoved v prozi o ljubezni med moškimi in žensko pa z naslovom Poišči odgovor v sebi. Obe deli je z reprodukcijami slik obogatil akademski slikar Rado Jerič.

S spremnim tekstom nas je povezovalka programa vodila od odlomka do odlomka in od pesmi do pesmi, ki jih je brala avtorica sama.

Čudovita dopolnitev je bila glasba violinistov Zorice in Zmaga Todorovič Turica in pesmi ženske skupine Kresnice iz Maribora.

Vera Peklar

DANES IN VČERAJ

TUDI DANES BOM
REKLA DA TE IMAM RADA
BREZ BESED
ČEPRAV SEM TO REKLA VČERAJ
TUDI DANES TE BOM POBOŽALA
PO LASEH
ČEPRAV BREZ BESED IN
SEM TO STORILA VČERAJ
TUDI DANES BOM POGLEDALA
TVOJE OČI
ČEPRAV BREZ BESED
IN SEM JIH GLEDALA VČERAJ
DANES SE BOM POSLOVILA
BREZ BESED
ČEPRAV TEGA NISEM VEDELA VČERAJ

Antonija Krajnc, iz pesniške zbirke Ne vem če veš

